

HET ÉÉN OF HET ANDER, OF HET ÉÉN EN HET ANDER?

Basisinspanning en/of waterkwaliteitsspoor

Een flexibele uitvoering van de basisinspanning op het gebied van de riolering en tegelijkertijd aandacht voor verbetering van de waterkwaliteit. Dat doel stond het merendeel van de aanwezigen voor ogen op het congres 'Basisinspanning versus waterkwaliteitsspoor', dat Holapress verzorgde op 9 april j.l. in Ede. Van de kleine 100 belangstellenden was het overgrote deel gemeenteambtenaar. De weinige vertegenwoordigers van de waterschappen die aanwezig waren, kozen liever voor het vasthouden aan de 'wettelijke' basisinspanning. Maar volgens de stichting RIONED voldoet in 2005 hooguit driekwart van de gemeenten aan de basisinspanning: een rioelstelsel met een verwerkingscapaciteit van zeven millimeter regen per seconde (plus twee millimeter voor bergbezinkbassins) en een pompcapaciteit van 0,7 mm per uur.

De basisinspanning die alle Nederlandse gemeenten uiterlijk in 2005 moeten leveren op rioleringsgebied, zorgt inmiddels al voor vermindering van de vuilemissies, maar de kwaliteit van het water blijft achter. Het ministerie van VROM ziet daarom het zogeheten waterkwaliteitsspoor als een aanvulling op de basisinspanning. Beleidsambtenaar Dick Vonk stelde dat gemeenten alleen kunnen proberen riooloverstorten zo goed mogelijk te beheren, maar dat van beheersen van de problemen geen sprake is vanwege de gezamenlijke afvoer van regen- en afvalwater. Om het probleem van de overstorten wel te kunnen beheersen, is het afkoppelen van regenwater een vereiste, aldus Vonk.

Ondanks alle inspanningen die alleen al de basisinspanning gaat kosten (en zo'n 2,5 miljard euro), zullen ook in de toekomst riooloverstorten blijven bestaan. Weliswaar zal het huidige aantal van 15.000 niet toenemen, maar het aantal overstortingen wel, gezien de omvang van de Nederlandse riolering en de toename van het aantal zware buien, tenzij dus veel regenwater afgekoppeld gaat worden.

Hendrik de Beaufort, die lid was van de commissie Diergezondheid en riooloverstorten, maakte in Ede nog eens duidelijk hoe zij 21 zaken uitspitte en er uiteindelijk met de betrokken boeren, waterschappers en gemeenten wel uitkwam. De commissie hoefde geen algemeen advies op te stellen. Afgaand op de behandelde zaken zag de commissie niet direct een relatie tussen de waterkwaliteit en zieke koeien. Wat de commissie betreft zou in uitzonderingsgevallen kunnen worden overgegaan tot omkering van de bewijslast. Nu ligt in gerechtelijke procedures de bewijslast bij de

veehouder. Wat De Beaufort met name blijft, is de minimale communicatie rond risicovolle overstorten. Normaal overleg had veel problemen kunnen voorkomen, denkt hij. Waterschappen en gemeenten moeten zich bovendien aan gemaakte afspraken houden om het vertrouwen te herwinnen bij degene die klaagt, aldus De Beaufort.

CDA-Tweede Kamerlid Erik van Lith vindt dat de gemeente het geld uit het rioolrecht ook moet kunnen inzetten om afkoppelprojecten te stimuleren. Dat hierdoor het rioolrecht omhoog moet, vindt hij een logische zaak. Maar door efficiënter te werken, kan volgens hem ook het één en ander bespaard worden.

Werkelijke knelpunten

Wat zijn de echte knelpunten? Die vraag stond centraal in de bijdrage van drs. ing. C. Snaterse. Hij noemde (het ontbreken van riolering in) het buitengebied geen knelpunt. Ook de overstorten vond Snaterse niet het werkelijke probleem. Veel belangrijker knelpunten vormen volgens hem de uitspoeling van allerlei schadelijke stoffen van landbouwgrond in het water en het effluent van de zuiveringsinstallaties.

Snaterse noemde de basisgegevens waarop destijds de basisinspanning is afgestemd, discutabel. De directeur van het gelijknamige adviesbureau op het gebied van rioleringsbeleid mist systematisch onderzoek. Verder ziet hij riolering als een middel binnen het waterkwaliteitsspoor en steunt hij het zogeheten kostenveroorzakersbeginsel: wie bepaalt, die betaalt.

Hij stelde voor direct te stoppen met de basisinspanning als een resultaatverplichting.

'Basisinspanning' voor hele watersysteem

Dijkgraaf K. van de Langemheen van Waterschap Vallei & Eem zei niet te geloven dat riooloverstorten de meeste waterkwaliteitsproblemen veroorzaken. Hij wil vasthouden aan de basisinspanning, maar is geen voorstander van een rigide handhaving. Afwijking van het bestaande rioleringsbeleid kan volgens de dijkgraaf zinvol zijn, mits dit uiteindelijk garant staat voor een betere waterkwaliteit. Omdat nu geen volledig beeld bestaat van iedere lokale situatie, is het voldoen aan de theoretische basisinspanning vooralsnog de enige houvast die waterschappen hebben, zo meent hij, en daarvan moeten we in principe niet afwijken. Dat een aantal gemeenten in Gelderland uitstel kreeg tot 2009 om aan die basisinspanning te voldoen, vindt Van de Langemheen acceptabel, omdat garanties zijn ingebouwd die moeten leiden tot een duurzame verbetering van de waterkwaliteit. Hij vindt het tijd worden om serieus na te gaan denken over een 'basisinspanning' voor het hele watersysteem.

Dagvoorzitter en oud-Tweede Kamerlid F.J. van der Heijden vond het toen tijd worden om van de aanwezigen te horen wie nu eigenlijk nog wil vasthouden aan een 'wettelijke' basisinspanning en wie voorstander is van een flexibele uitvoering ervan, waarbij verbetering van de waterkwaliteit voorop staat. Het overgrote deel van de aanwezigen kiest voor het laatste, met name de vertegenwoordigers van de gemeente. De vertegenwoordigers van de waterschappen kozen voor het eerste.

W. Brouwer, beleidsadviseur in Arnhem op het gebied van riolering, betoogde dat riolering slechts één van de belastingen is op het oppervlaktewater. Bladval, eenden en hondenpoep vormen volgens hem een veel grotere belasting. Ook het baggeren zorgt volgens Brouwer voor problemen. Verder is hij ervan overtuigd dat de zuivering door rioelgemalen en de awzi's van 99 procent van het water onvoldoende is voor de waterkwaliteit, omdat het ontbrekende procent een behoorlijk negatief effect kan uitoefenen. ◀